

Maria, Mare de la misericòrdia

En el Magnificat, santa Maria canta la misericòrdia, l'amor alegre de Déu que ve a tornar la felicitat a un món entristit. Ella és la primera filla de la misericòrdia de Déu; i, alhora que filla, és mare del Déu de misericòrdia: per això l'anomenem Mater misericordiæ.

30/11/2017

Quan Gabriel li comunica la notícia alegre, *l'evangelion* que, des de la

humilitat d'un poble de Galilea, canviarà la vida dels homes per sempre,[1] «la Senyora del dolç nom, Maria, està recollida en oració».[2] El Senyor també ha escoltat Elisabet, diu l'àngel a la Mare de Déu abans de retirar-se. Santa Maria reposa uns instants les paraules de Gabriel: s'obre pas dins seu una alegria que li eixampla l'ànima i que, alhora, la recull en adoració del Déu amagat, *latens Deitas*,[3] que ara es troba en el seu si. Al cap de poc, surt cap a la muntanya: la seva cosina potser necessita que l'ajudi; i, potser més, necessita també ella anar-la a veure, perquè l'envaeix el goig, i no coneix ningú més amb qui pugui compartir aquest feliç secret, a més de Josep. Santa Maria és ja en aquest moment «imatge de la futura Església que, en el seu si, porta l'esperança del món per les muntanyes de la història».[4]

Si ningú com una mare percep l'alegria de viure que batega en un

nounat, la felicitat de la Mare de Déu i de la seva cosina, que es desprèn de les veïnes d'Ain Karim, és molt més intensa: Déu ha pres la iniciativa; ha escollit la terra fèrtil de la seva generositat i del seu abandonament, i hi ha inaugurat la veritable primavera de la història. Mentre el gran món intenta viure de les seves alegries incertes, en aquest racó de Judea esclata, silenciosament, l'alegria de Déu. Sant Lluç ens explica que, quan Maria va saludar Elisabet, sant Joan Baptista va fer un salt d'alegria en el si de la seva mare. Igual que el profeta David ballava i saltava entorn de l'Arca de l'Aliança, així ara el més gran d'«entre els nascuts de dona», aquell que és «més que un profeta» (Mt 11,9.11), salta quan arriba santa Maria, la nova Arca de l'Aliança. També en això el Baptista és precursor del fill de David; com dirà de si mateix al cap dels anys, ell és «l'amic de l'espòs, que (...) té una gran joia quan sent la

veu de l'espòs» (Jn 3,29). I ja ara, en sentir la mare de l'espòs, mogut per l'Esperit Sant, és profeta sense paraules de l'alegria de l'Evangelí.

S'alegra el meu esperit en Déu

«El Senyor, el teu Déu, el tens a dins. Ell és poderós i et salva. Per tu se sent joiós i alegre; per l'amor que et té, no et vol blasmar; per tu està content i crida de goig» (So 3,17-18). Sant Lluc tenia ben present el profeta Sofonies quan relatava aquests moments de la vida de la Mare de Déu. L'alegria, íntima i desbordant alhora, que santa Maria ha contingut en els seus dies de viatge des de Natzaret, i que s'encomana instantàniament a santa Elisabet i a sant Joan, troba ara el seu curs en el *Magnificat*, cant d'alegria i de misericòrdia.^[5] «La nostra Mare ha meditat llargament les paraules de les dones i dels homes sants de l'Antic Testament, que esperaven el

Salvador, i els esdeveniments de què han estat protagonistes. Ha admirat (...) el devesall de la misericòrdia de Déu envers el seu poble, tantes vegades ingrat. En considerar aquesta tendresa del Cel, incessantment renovada, brolla l'afecte del seu Cor immaculat: la meva ànima glorifica el Senyor».[6]

«S'alegra el meu esperit en Déu el meu salvador». Santa Maria és filla d'un poble mediterrani, d'una terra on es canta i es balla: la seva emoció íntima, que ve del fons de l'ànima, s'exterioritza en gestos i exclamacions. «De vegades no en tindreu prou amb parlar, tindreu necessitat de cantar per amor (...) caminareu pel món, donant llum, com atxes enceses que espurnegen foc».[7] L'alegria de Maria no s'explica només perquè Déu ha entrat en la seva vida, sinó perquè, a través d'ella, el fill de Déu s'ha fet un

de nosaltres, «recordant la seva misericòrdia (...) per sempre».

L'Església es reconeix en el *Magnificat*, «el càntic del poble de Déu que camina en la història»,^[8] i per això ho rememora diàriament en l'ofici de vespres. Amb santa Maria, no canta una alegria petita i individual: canta l'alegria de la humanitat sencera; una alegria que prové de l'esperança en «Déu el meu salvador». L'Església *sap* que Déu és més fort que el mal. «Allò que sembla feble en l'obra de Déu és més fort que no pas els homes» (1 Co 1,25): la força dels «poderosos» i els «superbs de cor», que fan la guerra «als qui guarden els manaments de Déu i mantenen ferm el testimoni de Jesús» (Ap 12,17), i amenacen d'aixafar l'amor de Déu, no és més que força exterior, soroll, vanitat: «com la palla escampada pel vent» (Sal 1,4).

«La nostra tristesa infinita només es cura amb un infinit amor»:[9] la misericòrdia és l'amor alegre de Déu que ve a la trobada d'un món entristit, una «vall de llàgrimes».[10] Déu «surt com un espòs de la cambra; radiant com un atleta que es llança a la cursa» (*Sal* 19 [18], 7): ve amb el seu afecte, amb el seu perdó, amb la seva comprensió... Ve sobretot amb l'alegria de l'Esperit Sant, caritat increada, que és la font contínua de la seva misericòrdia, perquè només des de l'alegria es tenen forces per perdonar sense reserves i sense límits. Aquesta alegria de Déu és també l'horitzó de la seva misericòrdia, perquè ens ha creat per a Ell; vol salvar-nos de la tristesa del pecat per donar-nos una felicitat que ningú no ens podrà prendre.[11]

Déu ha confiat aquesta alegria a la seva Església, i ningú la hi pot treure, «malgrat tots els pesars».[12] Per

això canta amb Maria: «em diran benaventurada totes les generacions». Totes les generacions dels homes acaben trobant en l'Església una mare que, a través de les crisis i les tragèdies de la història, i fins i tot en el patiment pels fills o els estranys que la maltracten o la menyspreen, és plena de l'alegre salvació de Déu, i ofereix incansablement a tots la seva misericòrdia. Com Maria en el seu *Magnificat*, l'Església sobrevola en certa manera la història;^[13] ella custodia l'alegria de la Resurrecció i entreveu, entre tant dolor i tanta misèria, tanta santedat oculta i fecunda: la misericòrdia de Déu que «es vessa de generació en generació sobre els que el temen».

Els pobres de Déu

El *Magnificat* està impregnat de «l'espiritualitat dels *anawim* bíblics, és a dir, dels fidels que es

reconeixien “pobres” no només pel seu allunyament de qualsevol tipus d'idolatria de la riquesa i del poder, sinó també per la profunda humilitat del seu cor (...) obert a la irrupció de la gràcia divina salvadora».[14] Santa Maria, i nosaltres amb ella, no canta la seva pròpia grandesa: canta la seva petitesa —«la humilitat de la seva esclava»-, i les «coses grans» que Déu ha fet en ella. «*Magnificat anima mea Dominum*»: totes les generacions i totes les cultures han posat i continuaran posant música a aquestes paraules, que es podrien traduir així: «Que gran és Déu, que bé que fa les coses». L'entusiasme de Maria a Ain Karim ressonarà tres dècades després als llavis del seu fill, en el moment en què potser l'alegria de Jesús s'expandeix més clarament en els evangelis. És bonic observar que les notes de la seva alegria són les mateixes que en el *Magnificat* de la seva mare: «En aquell mateix moment, Jesús, ple de la joia de

l'Esperit Sant, digué: T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos» (Lc10,21).^[15] Aquesta predilecció de Déu per la senzillesa engloba un profund misteri. Déu queda "desarmat" davant dels senzills; el seu llenguatge, aparentment ingenu i inofensiu, «fa caure del tron els poderosos». La misericòrdia ens mostra el veritable rostre de Déu i el «poder del seu braç», que acaba sempre vencedor. «Amb la paraula dels infants i dels nadons has assentat els fonaments d'un baluard contra els teus adversaris, per fer callar el rebel i l'enemic» (Sal 8,3).

Quan Joan envia els seus deixebles a preguntar a Jesús si ell és «el qui ha de venir» (Mt 11,3), el Senyor desglossa, amb paraules del profeta Isaïes,^[16] els signes de la presència de Déu al mig del seu poble, entre els

quals brilla aquest: «els pobres reben l'anunci de la bona nova» (Lc 7,22). Els pobres, a la Bíblia, són els qui esperaven la visita de Déu. Zacaries era un pobre i per això va saber que «per les entranyes de misericòrdia del nostre Déu» ens visitaria «un sol que ve del cel» (Lc 1,78); Simeó era pobre, i per això els seus ulls van veure la salvació.[17]

Aquesta pobresa no és pobresa de l'ànima ni estretor de mires; ni significa absència de lletres: els mags de Betlem, que pertanyien segurament a l'elit cultural de la seva terra, eren «pobres en l'esperit» (Mt 5,3); la seva actitud contrasta amb la suficiència dels escribes, l'ansietat d'Herodes i la curiositat efímera de Jerusalem on, després de la trepidació per l'arribada dels Mags i la seva pregunta sobre el Rei que havia de néixer, ningú més no es va tornar a interessar per l'assumpte. Aquests savis tenien la senzillesa dels

pastors de Betlem; tenien cor per entendre, ulls per veure, orelles per escoltar,[18] i per això es van poder comptar entre els primers en adorar-lo.

«Ha posat els ulls en la humilitat de la seva esclava (...). La seva misericòrdia s'escampa de generació en generació sobre els que el temen». La mirada misericordiosa de Déu es posa en els qui poden acollir-la, perquè reconeixen amb el salmista: «Jo sóc pobre i desvalgut, però el Senyor pensa en mi» (*Sal* 40 [39], 18). Déu “necessita” la nostra pobresa per entrar en l'ànima: «Jesús no vol saber res amb l'astúcia calculadora, amb la crueltat de cors freds, amb la formosor vistosa però buida. Nostre Senyor estima l'alegria d'un cor jovenívol, el pas senzill, la veu sense falset, els ulls nets, l'oïda atenta a la seva paraula afectuosa. És així com regna en l'ànima».[19]

Filla i mare de la misericòrdia

Santa Maria és filla de Déu i mare de Déu: *genuisti qui et fecit*;^[20] va engendrar a aquell que l'havia creat, i que l'havia redimit, certament d'una manera especial que la distingeix de tot el gènere humà: «Maria va rebre en la seva concepció la benedicció del Senyor i la misericòrdia de Déu, el seu salvador».^[21] Ella és per això la primera filla de la misericòrdia de Déu. I alhora que filla, és mare del Déu de misericòrdia: per això l'anomenem *Mater misericordiae*, mare de la misericòrdia. «Li adrecem l'antiga i sempre nova pregària de la *Salve Regina*, perquè mai no es cansi de girar vers nosaltres els seus ulls misericordiosos i ens faci dignes de contemplar el rostre de la misericòrdia, el seu Fill Jesús».^[22] Sant Josepmaria ens va ensenyar que «a Jesús sempre s'hi va i s'hi “torna” per Maria».^[23] La nostra Mare dissol

la supèrbia dels nostres cors i ens ajuda a fer-nos petits, perquè Déu posi els ulls en la nostra humilitat i neixi Jesús en nosaltres. Hi acudim amb confiança de fills, en tants petits detalls d'afecte; un, que sant Josepmaria aconsellava als fidels de l'Opus Dei, és besar el rosari abans de resar el salm 2, cada dimarts.

Totes les generacions en diuen i en «diran benaventurada», perquè «l'amor comporta alegria, però és una alegria que té les arrels en forma de creu»:[24] amb el seu fill, santa Maria va patir en el calvari «la dramàtica trobada entre el pecat del món i la misericòrdia divina».[25] La *Pietat*, com s'ha anomenat l'escena de la Mare de Déu amb el seu fill mort entre els braços, expressa intensament aquesta participació íntima de la nostra Mare en la misericòrdia de Déu. «Pietat» tradueix precisament l'hebreu *hesed*, un dels conceptes amb què la Bíblia

expressa la misericòrdia de Déu. En la creu, menyspreat pels homes, Déu protegeix més que mai «Israel, el seu serf, recordant-ne la misericòrdia». Quan els homes s'obliden de les misericòrdies del Senyor, Déu les porta fins a l'extrem: «Dona, aquí tens el teu fill (...). Aquí tens la teva mare» (Jn 19,26-27). Aquestes paraules que el Senyor deia des de la creu a la seva mare i a cadascun de nosaltres,[26] manifesten «el misteri d'una especial missió salvífica. Jesús ens deixava la seva mare com a mare la nostra. Només després de fer això Jesús va poder sentir que “tot s'ha complert” (Jn 19,28)».[27] Ens acollim a la seva protecció, perquè ens faci misericordiosos com el Pare: «Ella engrandirà el nostre cor i ens farà tenir entranyes de misericòrdia».[28]

Carles Ayxelá

[1] Cf. *Lc* 1,26-38.

[2] Sant Josepmaria, *Sant Rosari*, 1r misteri joiós.

[3] Cf. Himne *Adoro et devote*.

[4] Benet XVI, Enc. *Spe salvi* (30-XI-2007), 50.

[5] Cf. *Lc* 1,46-55.

[6] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, 241.

[7] Sant Josepmaria, *Carta 11-III-1940*, 30.

[8] Francesc, Homilia, 15-VIII-2013.

[9] Francesc, Ex. Ap. *Evangelii gaudium* (24-XI-2013), 265.

[10] Antífona *Salve Regina*.

[11] Cf. *Jn* 16, 22.

[12] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, 131.

[13] En l'original grec, el *Magnificat* «té set verbs en aorist, que indiquen d'altres tantes accions que el Senyor realitza de manera permanent en la història: “Fa proeses...; dispersa els superbs...; fa caure del tron els poderosos...; enalteix els humils...; als famolencs els omple de béns...; als rics els acomiada buits...; auxilia Israel”» (Benet XVI, *Audiència*, 15-II-2006).

[14] Benet XVI, *Audiència*, 15-II-2016.

[15] Cf. *Mt* 11,25-27.

[16] Cf. *Is* 42,7.18; 61,1; *Lc* 7,19-20; *Mt* 11,2-3.

[17] Cf. *Lc* 2,30.

[18] Cf. *Dt* 29,3.

[19] *És Crist que passa*, 181.

[20] *Missal Romà*, Comú de la Verge Maria, Antífona d'entrada.

[21] *Litúrgia de les hores*, 8 de desembre, *Officium lectionis*, Antífona.

[22] Francesc, Bula *Misericordiæ Vultus* (11-IV-2015), 24.

[23] Sant Josepmaria, *Camí*, 495.

[24] *És Crist que passa*, 43.

[25] Francesc, *Evangelii gaudium*, 285.

[26] Cf. Sant Joan Pau II, Enc. *Ecclesia de Eucharistia* (17-IV-2003), 57.

[27] Francesc, *Evangelii gaudium*, 285.

[28] Sant Josepmaria, “El compromiso de la verdad” (9-V-1974), a *Josemaría Escrivá y la Universidad*, Pamplona: Eunsa, 1993, 109.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/maria-mare-
de-la-misericordia/](https://opusdei.org/ca-ad/article/maria-mare-de-la-misericordia/) (24/05/2025)